

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

1 An episcopo liceat aliquid proprium possidere, an non.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

impunitum. Non patitur oves & pecudes impune negligi, & patiemur pastores avari, impune seiplos pascere, nõ oves? Quid quæso apud Deũ excusabimus? Vnam ne illud nobis exprobrat, omnes querunt que sua sunt, non quæ Iesu Christi. Deinde aliã de eadem re ad eundem hoc tenore subrexit: Si verum est, qd dici soles, qui gregẽ, pastore prius, vtiq; periculum creare, profesto graue supplicium manet eũ, qui pastore a seet abouili, debetq; qui pastor est, vsq; ad sanguinem pro grege Christi relinquendo labores perferre nisi cum opus fuerit, in synodo singulis annis ad agendum de rebus necessarijs paulisper abesse, quibus conclusis celeriter redeũdum illi sit, si crediderit: sed redditurum rationẽ summo pastori Christo, & si dignus est nomine pastoris. Nisi forte etiam propter necessitatẽ ad utilitatem animarum pertinentem, ab Imperatore, aut Patriarcha statim redditurus voce. Quid si aliter episcopus aut Imperatori videatur, tunc quid secus fiat, minime ipse sequatur, neq; assentiar villo modo. Neq; rationem habebit Deus causationũ nostrarum cupiditatum, sed rationes reposcet de veritate, iustitia, diuinisq; legibus, & statutis. Ac demũ in alta breuiori sic habet; Memoro scripturę, quæ iubet consistari potius hoies quam Deũ, tibi vero Imperator cur graue videatur iustitiam, respectantiam, misericordiam populis tuis sancire, & inde non modo nullũ incommodum reportare sed potius operib. bonis conciliare Dei misericordiam. Quid iustius, quã si ipse quisq; iubeatur, velit nolit, ad diocesim suam redire, non hoc debitum soluere tenentur: idq; canone sancitum est? Video fustus re hanc deduxisse qua cuiquã forte par censetur, haud me tamen prolixitatis penitet,

QVÆSTIO IV.

DE VINCULO. ET MODO quo episcopi & sacerores tenentur sua bona dispensare.

ARTICVLVS I.

Utrum episcopo liceat aliquid proprium possidere.

Quartam præsentis libri quæstionem proposuimus de vinculo, & modo, quo

sacerdotes, & præcipue parocci ac potissimum episcopi bona ecclesiastica dispensare tenentur. Quæ quidem quæstio vsque adeo medium multumque ancipitem habuit, vt maluerim alios audire qui, meliatis docerent, quam meam explicare sententiam. Veruntamen ea proferam, quæ de hac re meditarus sum, alij vero iudices suato. Est enim res abstrusa & perplexa, utriusque porro suis subnixã rationibus ac tellimonijs. Prætera cognitũ perquam necessaria. Primus ergo articulus est vt ordinẽ D. Thom. non deseramus, vtum episcopo liceat aliquid proprium possidere. Est enim Christi oraculum apud Math. ca. 9. Si vis perfectus esse, vade & vende oĩa quæ habes, & da pauperibus, & veni & sequere me. vbi paupertas voluntaria ad perfectionem requisita docetur. Episcopi autem statum perfectionis profitentur: ergo non iustius possunt propria possidere quam monachi. Secundo episcopi, vt supra satis comprobatum est, & glo. habet. Lucae 10. Apostolorum locum tenent, A postolobis autem rerum dominium Christus interdixit Matth. 10. Nolite enim inquit, possidere aurum neque argentum neque pecuniam in zonis vestris Cuius obedientiam Petrus Matth. 19. confessus est, dicens. Ecce nos reliquimus omnia & sequi sumus te, ergo episcopi nullum possunt habere dominium rerum. Tertio. Cleros Graecẽ vt ad Nepotianum Hieron auctor est, & refertur 12 q. 1. can. Cleros idem est Latine quod fors, vnde clerici ideo sic appellantur vel quod de sorte Domini sunt, vel quod fors eorum Dominus, cuius autem possessio Dominus est, nihil extra ipsum possidere debet. Nam si aurum, si argentum, si possessionem, si variam suppellectilem habet, cum istis participibus non dignatur Dominus pars eius fieri. Hæc ille, ergo videtur episcopi rerum dominio interdici. In contrarium est canon. Episcopi. Concilij Agathen. eadem causa & quæstione, vbi habetur, quod episcopi de rebus proprijs, vel acquisitis, vel quidquid de proprio habent, hæredibus suis si voluerint relinquant.

Titulus præsentis quæstionis generalis est, quippe quo non distinguitur inter ecclesiastica bona atque alia, quæ naturali civiliq; iure obtinere potest episcopus. Duo namque sunt bonorum sortis, de iust. & iu. Ooo ge.

Primũ argum.

Arg. 2.

Arg. 1. Hiero.

Concil. Agath.

Duo bo-
norū ge-
nera, q̄
episco-
pus pos-
sidet.

genera, quæ episcopus possidet, videlicet
alia, quæ iure, seu hereditario, seu dona-
tionis, seu quouis alio seculari, illi obtin-
gunt, atque alia ecclesiastica. Et de illis
priori generis nulla est ambiguitas, quin
proprie ac priuatim illa possidere valeant
sed de posteriori erit tota rei disputatio.

Conclu-
sio re-
spōsiua.

In hoc ergo primo articulo solum dispu-
tatur an episcoporum status sit status pau-
peritatis sicuti monachorum, ita ut ne-
queant proprium possidere. Ob idque per-
spicua est ac facilis solutio, quæ vna
conclusionē continetur. Episcopi quam-
uis statum perfectionis proficiantur, non
tamen quem id modum monachi ut abs-
que proprio viuere obligentur. Conclusio
inquam plana est & constantissima, ob id
quod nihil in particulari de bonis Eccle-
siasticis affirmat. Quare inde potest ve-
ritatem fortiri quod iure secularis acqui-
sitionis potest episcopis dominium rerum
competere. At vero consulto cum D. Tho-
ma est a nobis generaliter asserta. Arbitror
namque vni in solutione secundi plane qui-
que adnotare potest, & articulo sequenti pla-
nius fiet, veram etiam illam sensisse de
bonis ecclesiasticis, pro ea portione, quæ
ipsis ratione stipendijs obtingit. Probat
ergo secundum istiusmodi generalem sen-
sentiam. Ad ea quæ sunt supererogationis
nemo nisi specialiter se ad illud voto ad-
stringat, constringitur. Ait enim in e-
pist. ad Paulinam & Armentarium Augu-
stinus. Quia iam vouisti, iam te abstinisti, &
aliud tibi facere nō licet. Prius quam es-
ses voti reus liberum fuit quod esses in-
ferior, viuere autem absque proprio, o-
pus est supererogationis, nempe non sub
præcepti vinculo, sed sub optione consi-
lij comprehensum, ut pater Math. 19.

Probō.

August.

Nam post necessitatem mandatorum. Si
vis ad vitam ingredi, adiectum est, ut
qui velit perfectus esse omnia quæ habet,
relinquat & sequatur Christum, episco-
pos autem manifestum est non se cuiusmo-
di voto irretire, quia neque id ad pasto-
ralem munus necessarium est, sed satis
est ut Christum egregie diligant, ergo e-
piscopus secundum leges suæ dignitatis
non arceatur quo minus dominio possit
rerum fungi. Hic nulla emergit dubitan-
di ratio, sed hoc solum est memoriæ man-
dandum, quod cum episcopus religio-
nis votum non emittat, sit ut nec votum

Docu-
mentū.

faciat peculiare castitatis, præter id quod
sacerdotio adiunctum est, neque vorum
paupertatis, sed tantum promittit obe-
dientiam Papæ, fidemque suam huic ec-
clesiæ, a quo ideo vinculo nisi auctoritate
ipsius pontificis dissolui nequit. Et ideo
quatenus episcopus quisque est, non ei
repugnat proprium possidere, non solum
hereditario vel alio quouis civili iure,
verum neque ecclesiastico. Haud enim
ex parte suæ dignitatis ei repugnat, in-
stitutum stipendium pro ratione suæ fun-
ctionis percipere, cuius sit vere dominus,
sicuti olim erant sacerdotes & Leuit. V.
trum vero tale ecclesiasticum dominium
alia ratione sit eis prohibitum, nempe
ut nullum in decimarum portionem ha-
beant, quæ sibi prouenit, articulo proxi-
mo & subsequenti examinandum est.
Nunc ergo satis sit constitutum, habere
dignitatem episcopalem non esse pauper-
tatis statum, atque adeo neque episcopo
repugnare habere dominium rerum quas
possidet.

Ad primum igitur argumentum nega-
tur propositio illa, quod ad naturam per-
fectionis aut ad perfectionis statum gene-
raliter & absolute necessaria sit paupertas,
sed tantum est necessaria ad peculiarem
perfectionis statum religiosorum. Quod
enim ad perfectionem non sit necessaria,
iam supra lib. 8. satis constitutum est, ubi
monstrauimus perfectionis rationem in
copia charitatis consistere, ad quam quis-
que quocunque statu progredi potest. Ad
statum autem religiosorum ob id est pas-
peritas necessaria quod proficiunt perici
(hoc est) perfectionem discere & compa-
rare, cui quidem institutio rerum possessio
oneri est & impedimento. Episcopi autem
non proficiunt perici, sed perficere. Quo-
circa eas debent in charitate radices iusti-
tiae, aut a nullo vento possint inde eradicari,
nempe neque ab amore dinitarum,
quas possident, neque ab alio quouis hu-
mano affectu, exemplo Grego. in cuius vi-
ta ad Heremitam responsum diuini or-
culi refertur, quod plus ipse suam, quam
suas illas diuitias diligeret. Quare adole-
scenti non dictam est. Si perfectus aut
si vis esse perfectior, sed si vis perfectus
fieri, vade, & vende &cetera. A Petro vero
dum pastor instituitur, nulla exigitur
paupertas, sed charitatis culmen. Ad
secu-

Soto
de iure
Legibus
DIII
13

Ad secū dum. fecundum tres applicat D. Thom. respon-
dendi modos. Vnus est Hieronymi, idem-
que myllicus, vt sub nomine auri & argen-
ti prohibiti sint prædicatores sapientie, at
que eloquentie huius seculi inniti. Alius

Auguſt. vero est Aug. in lib. de consensu Euan-
gelistarum, nempe vt illud, Nolite possidere,
&c. non habeat vim præcepti, sed potius
permissionis. Ac si dixisset, Non opus est
vobis auro & argento. Permittitur enim
vobis tanquam operarijs victum suscipere.
Vnde subdit, Dignus est operarius mer-
cede sua. Nam quod noluit Paulus, vt 1. ad
Corinth. 9. refert a quando vti oblata fu-
stenatione, opus erat supererogationis.

Chryſoſt. Sed tertia responsio est Chryſost. vt inhi-
bitio illa intelligatur peculiariter facta disci-
pulis dum ad prædicandum Iudeis mitte-
bantur tum vt populus ille facilius allice-
retur, tum etiam vt ipsi firmiorem habe-
rent fiduciam, quod diuina subsidia non
essent eos defectura. Ex quo ideo neque ip-
si neque eorum successores obligantur abs-
que proprijs sumptibus euangelium præ-
dicare. Quare Paulus, vt 2. ad Corinth. 11. de
se meminit, ab alijs ecclesijs stipendia men-
dicabat, quo posset gratis prædicare Co-
rinthijs, quæ ideo aliunde sibi missa iure
possidebat. Confirmat præterea in D. Th.
solutionem nempe posse episcopum prop-
ria possidere, quod stultum esset sanctos
illos Pontifices Athana. Ambro & Augu-
stini præceptum sanctitatis fuisse tral-
gressos. Duo hic tamen circa hanc solutio-
nem non sunt dissimulanda. Vnum est,
quod solutio neque vera in totum appar-
et neque argumento satis faciens. Appa-
ret enim negare verè apostolos fuisse pro-
fessos paupertatem, quod falsum esse au-
thoritate ab ipso citata constat. Ecce nos re-
lloquimus omnia. Quare nec satis facit ei-
dem auctoritati, quam in argumento assum-
perat. Ad hoc respondetur hic D. Thom.
non disputare de Apostolis, vt in tria vo-
ta, vt in modo religiosi, emiserint, tanquam
religionum futurarum exemplaria, quod
quidem D. Thom. vt lib. 8. vidimus 2. 2. q.
88. art. 4. concludit, sed modo tantum de il-
lis differit quatenus apostoli erant & episco-
pi, ad quem quidem statum non necesse
attinet paupertas. Alterum hic maxime ad
notandum est, quod hic affirmare videtur
immo plane affirmat, quod potest episco-

pus habere dominium, non solum rerum
alio iure acquiratarum, verum & stipendij
ecclesiastici quod suæ functioni deputatū
est. Nam argumentum erat quod episco-
pi quatenus episcopi, hoc est verbi prædica-
tores, debent esse pauperes. Et responsio
est illius negatio. Vnde cum paupertas in
negatione dominij constat, & in hoc ne-
get debere esse pauperes, quod possunt
functionis suæ stipendia possidere, conce-
dit eis illorum dominium, paupertati con-
trarium. Sed de hoc pressius art. 3. Vt au-
tem plene solutio tertij intelligatur, nota
dum est, quod Deus dicitur pars clerici,
non vt dicat respectu ad aliam partem ab
ipso clerico possessam, sed sicut vnus hæres
possidet partem hæreditatis, quæ sibi est to-
ta substantia, quæ dicitur pars respectu al-
terius, quæ alteri hæredi obuenit. Exempla
gratia, debet clericus contentus esse Deo
quem possidet, vt cum illo nihil aliud pos-
sideat, nõ quod nequeat possidere famam,
& honorem & salutem, & aliqua bona tem-
poralia, sed quod reliqua omnia ad nut-
tum eius possideat, Itaque studium eiga
Deum nullatenus per curam aliarum ter-
rum diminauatur. Hoc enim esset secun-
dum Hieron. aliquid extra Deum posside-
re. Qui vero sic Deum possidet, Deus est
sua pars hoc est tota sua possessio respectu
reliqui vniuersi, quem alijs possidendum
relinquit.

Solutio.

Paulus. se meminit, ab alijs ecclesijs stipendia men-
dicabat, quo posset gratis prædicare Co-
rinthijs, quæ ideo aliunde sibi missa iure
possidebat. Confirmat præterea in D. Th.
solutionem nempe posse episcopum prop-
ria possidere, quod stultum esset sanctos
illos Pontifices Athana. Ambro & Augu-
stini præceptum sanctitatis fuisse tral-
gressos. Duo hic tamen circa hanc solutio-
nem non sunt dissimulanda. Vnum est,
quod solutio neque vera in totum appar-
et neque argumento satis faciens. Appa-
ret enim negare verè apostolos fuisse pro-
fessos paupertatem, quod falsum esse au-
thoritate ab ipso citata constat. Ecce nos re-
lloquimus omnia. Quare nec satis facit ei-
dem auctoritati, quam in argumento assum-
perat. Ad hoc respondetur hic D. Thom.
non disputare de Apostolis, vt in tria vo-
ta, vt in modo religiosi, emiserint, tanquam
religionum futurarum exemplaria, quod
quidem D. Thom. vt lib. 8. vidimus 2. 2. q.
88. art. 4. concludit, sed modo tantum de il-
lis differit quatenus apostoli erant & episco-
pi, ad quem quidem statum non necesse
attinet paupertas. Alterum hic maxime ad
notandum est, quod hic affirmare videtur
immo plane affirmat, quod potest episco-

Scrupu- lus. gressos. Duo hic tamen circa hanc solutio-
nem non sunt dissimulanda. Vnum est,
quod solutio neque vera in totum appar-
et neque argumento satis faciens. Appa-
ret enim negare verè apostolos fuisse pro-
fessos paupertatem, quod falsum esse au-
thoritate ab ipso citata constat. Ecce nos re-
lloquimus omnia. Quare nec satis facit ei-
dem auctoritati, quam in argumento assum-
perat. Ad hoc respondetur hic D. Thom.
non disputare de Apostolis, vt in tria vo-
ta, vt in modo religiosi, emiserint, tanquam
religionum futurarum exemplaria, quod
quidem D. Thom. vt lib. 8. vidimus 2. 2. q.
88. art. 4. concludit, sed modo tantum de il-
lis differit quatenus apostoli erant & episco-
pi, ad quem quidem statum non necesse
attinet paupertas. Alterum hic maxime ad
notandum est, quod hic affirmare videtur
immo plane affirmat, quod potest episco-

Solutio. non disputare de Apostolis, vt in tria vo-
ta, vt in modo religiosi, emiserint, tanquam
religionum futurarum exemplaria, quod
quidem D. Thom. vt lib. 8. vidimus 2. 2. q.
88. art. 4. concludit, sed modo tantum de il-
lis differit quatenus apostoli erant & episco-
pi, ad quem quidem statum non necesse
attinet paupertas. Alterum hic maxime ad
notandum est, quod hic affirmare videtur
immo plane affirmat, quod potest episco-

ARTICVLVS II.

*Vtrum episcopi mortaliter peccent si bona ec-
clesiastica, quæ procurant pauperi-
bus non largiantur.*

NE filium D. Thom. rumpamus, quæ-
ritur secundo, vt in episcopus mor-
taliter peccet si bona ecclesiastica quæ pro-
curat, pauperibus non largiatur? Appa-
ret enim Ambrosius id definire inter ex-
ponendum illud Lucæ duodecimo, de
homine diuite, cuius ager vberes artulit
fructus. Ait quippe. Nemo proprium di-
cat quod est commune, plusquam suffi-
ciar sumptui, violenter obentum est. Et
paulo post, Neque minus est criminis ha-
benti tollere, quàm cum possis & abun-
das, denegare indigentibus, alienum aut
violenter tollere, criminale delictum est,
Ooo 2 cigo

Primum
argum.
Ambro.